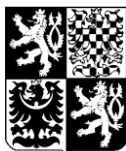

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
ze dne 7. prosince 2010 č. 885

k programu ERC CZ na podporu výzkumu,
experimentálního vývoje a inovací

Vláda

I. **schvaluje** program ERC CZ na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, obsažený v části III materiálu č.j. 1216/10, přičemž financování programu bude realizováno podle možností státního rozpočtu;

II. **ukládá** ministru školství, mládeže a tělovýchovy zajistit průběžné vyhlášení veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích podle § 17 až § 26 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, programu ERC CZ podle bodu I tohoto usnesení a plnit úlohu poskytovatele účelové podpory na výzkum, experimentální vývoj a inovace z veřejných prostředků.

Provede:

ministr školství, mládeže a tělovýchovy

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

III.

Program ERC CZ na podporu výzkumu, experimentálního vývoje a inovací**1. Identifikační údaje programu, jeho členění na podprogramy, termín, vyhlášení, doba trvání****1.1 Název programu:** „ERC CZ“

1.2 Typ programu podpory: Program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu programových projektů podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se o program na podporu projektů tzv. „hraničního výzkumu“ (tj. projektů posunujících hranici poznání bez ohledu na tradiční členění) českých, mezinárodně uznávaných výzkumných pracovníků, kteří při podání svých projektů uspěli v hodnocení prováděném odbornými panely Evropské rady pro výzkum (The European Research Council, dále jen „ERC“)¹ a výsledek hodnocení jimi předložených projektů byl uzavřen výrokem mezinárodního panelu hodnotitelů ERC "The proposal is of good quality and fundable but not retained for funding due to budgetary constraints“.

Program ERC CZ není členěn na podprogramy.

Identifikační kód programu: Pro účely Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „IS VaVaI“) byl Radou pro výzkum, vývoj a inovace programu ERC CZ přidělen identifikační kód „LL“.

Kategorizace projektů: V programu ERC CZ budou podporovány programové projekty podle § 3 odst. 2 písm. b) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z oblasti hraničního výzkumu, tj. jak z oblasti základního, tak aplikovaného výzkumu.

Poskytovatelem účelové podpory podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací na řešení projektů programu ERC CZ bude Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Příjemci podpory na výzkum, experimentální vývoj a inovace na realizaci projektů programu ERC CZ budou pouze výzkumné organizace ve smyslu Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací č. 2006/C 323/01, platného od 1. 1. 2007 (dále jen „Rámec“).²

1.3 Období trvání programu a termín vyhlášení

Období trvání programu a období poskytování podpory je stanoveno na léta 2012-2019.

Program ERC CZ bude vyhlášován formou opakovaných veřejných soutěží ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „VaVaI“). První veřejná soutěž ve VaVaI se předpokládá koncem roku 2011, nejpozději v 1. pol. 2012. Termíny jednotlivých vyhlášení veřejných soutěží ve VaVaI programu ERC CZ budou voleny v závislosti na termínech vyhlášení výsledků jednotlivých výzev ERC s tím, že konkrétní veřejná soutěž ve VaVaI

¹) Evropská výzkumná rada vznikla jako jedna z aktivit 7. Rámcového programu, v rámci specifického programu „Myšlenky“ („Ideas“). Jde o podporu excelentního hraničního výzkumu.

²) Čl. 2.2 odst. d) Rámce společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Ústřední věstník Evropské unie 2006/C 323/01)

programu ERC CZ proběhne ještě v daném kalendářním roce nebo nejpozději v roce následujícím (a to tak, aby vyhlášení veřejných soutěží ve VaVaI programu ERC CZ následovala vždy po zhodnocení projektů z evropských výzev ERC a po zveřejnění jejich výsledků). Délka řešení jednotlivých projektů je shodná s délkou řešení určenou aktuální výzvou ERC, v jejímž rámci byl návrh projektu vyhodnocen na evropské úrovni (např. pro tzv. „zahajovací granty“ ERC je maximální doba řešení stanovena zpravidla na 5 let). Poskytování podpory a její čerpání na řešení jednotlivých projektů může být zahájeno nejdříve k 1. 1. 2012 a musí být ukončeno nejpozději k 31. 12. 2019. Hodnocení výsledků projektů a hodnocení programu ERC CZ proběhne podle pokynů poskytovatele v období od ukončení podpory do 30. 6. 2020.

2. Celkové výdaje na uskutečnění programu

V tabulce jsou uvedeny celkové výdaje na uskutečnění programu ERC CZ, z toho výdaje z veřejných prostředků s uvedením výdajů státního rozpočtu a jejich členění v jednotlivých letech.

Rok	Výdaje na program celkem [v tis. Kč]	Účelová podpora [v tis. Kč]
2012	20 000	20 000
2013	80 000	80 000
2014	100 000	100 000
2015	100 000	100 000
2016	100 000	100 000
2017	80 000	80 000
2018	70 000	70 000
2019	50 000	50 000
Celkem na program	600 000	600 000

Odůvodnění:

Finanční prostředky na realizaci programu ERC CZ budou hrazeny z výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, vývoj a inovace z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Jejich výše (uvedená v oddíle 2) pro roky 2012 a 2013 je zahrnuta ve střednědobém výhledu výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy schváleného usnesením vlády ČR ze dne 22. září 2010 č. 675. V letech následujících (2014 – 2019) bude financování programu realizováno z výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum a vývoj z rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy podle možností státního rozpočtu.

Odhad výše nákladů vychází ze skutečných nákladů již realizovaných projektů ERC (v přepočtu na českou měnu) a s ohledem na vyšší nákladů projektů podávaných českými

účastníky do výzev ERC v posledních 2 letech. Výše odhadovaných nákladů odpovídá předpokladu zvýšených investic, které budou vynaloženy v přímé souvislosti s řešením konkrétního výzkumného projektu hraničního výzkumu a jsou nezbytné při zavádění originálních výzkumných technologií a pro budování nových unikátních měřicích a dalších výzkumných zařízení. Předpokládá se, že modernizace výzkumných zařízení investičního charakteru bude nezbytná u všech příjemců podpory.³

3. Nejvyšší povolená míra podpory a její odůvodnění

3.1 Nejvyšší povolená míra podpory

Na řešení jednotlivých výzkumných projektů hraničního výzkumu může být pro výzkumnou organizaci poskytnuta podpora až do výše 100 % uznaných nákladů za podmínek naplnění čl. 3.1.1. Rámce.⁴

3.2 Odůvodnění

Poskytování podpory na řešení projektů se řídí § 4 odst. 1 písm. b) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Předmětem účelové podpory v programu ERC CZ budou programové projekty podle § 3 odst. 2 písm. b) o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které jsou obsahově identické s návrhy podanými ve výzvách ERC a které obdržely výše uvedené hodnocení, přičemž neobdržely finanční podporu od ERC. V programu ERC CZ nebude možné žádat o podporu upravovaných návrhů původních projektů podaných k ERC nebo projektů navazujících na již podpořené projekty. Účelová podpora bude z prostředků programu ERC CZ poskytnuta pouze těm příjemcům, kteří se zaváží, že řešitel projektu nevyužije po dobu následujících 4 let po zahájení řešení projektu možnost opětovně podat návrh věcně obdobného projektu k ERC v následujících výzvách vyhlášených ERC pro „zahajovací“ a/nebo „pokročilé“ projekty. Tím se zamezí případným duplicitám v přidělování finanční podpory z veřejných prostředků.

Podpora v rámci programu ERC CZ může být přidělena jen uchazeči, který současně splňuje podmínky programu ERC CZ, podmínky pro poskytnutí podpory podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a podmínky definice výzkumné organizace.⁵

Podpora poskytovaná v rámci tohoto programu by neměla zakládat veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, neboť příjemci jsou pouze výzkumné organizace² a podpora je určena k financování jejich ne hospodářských činností⁴.

Do způsobilých nákladů projektu programu ERC CZ lze zahrnout jen náklady uvedené v § 2 odst. 2 písm. l) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Poskytnutá účelová podpora může být využita pouze na úhradu uznaných nákladů vybraného projektu a čerpána jen po dobu řešení tohoto projektu. Poskytnutá účelová podpora nesmí být v žádném případě použita pro financování hospodářských činností.

³) ERC předpokládá poskytnutí finanční podpory pro každý z tzv. „zahajovacích grantů“ až do výše 2 mil. € na dobu 5 let, pro každý z tzv. „pokročilých grantů“ až do výše 2,5 mil. €; ve výjimečných případech projektů se „zvláštními“ prvky pak až do výše 3,5 mil. €. Podpora ERC zahrnuje 100% přímých nákladů a příspěvek ve výši 20% přímých nákladů na pokrytí nákladů nepřímých.

⁴) Čl. 3.1.1 Rámce společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Ústřední věstník Evropské unie 2006/C 323/01)

⁵) Čl. 2.2 odst. d) Rámce společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (Ústřední věstník Evropské unie 2006/C 323/01)

4. Specifikace cílů programu, jejich odůvodnění, způsob jejich dosažení, kritéria splnění cílů programu, srovnání se současným stavem v České republice a v zahraničí a očekávané výsledky a přínosy programu

4.1 Cíle programu

Hlavním cílem programu je cíleně a efektivně podpořit excelentní výzkum na území ČR, a to realizací konkrétních projektů, které obdržely v rámci mezinárodního „peer review“ hodnocení panely ERC jako výsledek hodnocení vyrozumění, že "The proposal is of good quality and fundable but not retained for funding due to budgetary constraints".

Tím se cíleně:

- podpoří vynikající výzkumní pracovníci, kteří svůj vědecký přínos a odbornou úroveň prokazují nejen dosaženými výsledky ve VaVaI, ale disponují potenciálem konkurovat mezinárodním trendům ve VaVaI, a kteří se rozhodli realizovat své projekty na výzkumných pracovištích v ČR,
- zajistí podmínky pro dlouhodobé působení vynikajících odborníků v ČR,
- podpoří rozvoj a výchova nových lidských zdrojů pro VaVaI,
- zajistí provoz a rozvoj konkrétních českých výzkumných pracovišť pro efektivnější zapojení do evropského výzkumného prostoru.

Současně cílem programu je i podpora a zvýšení produkce vysoce kvalitních, mezinárodně uznávaných výsledků výzkumu.

4.2 Odůvodnění a způsob dosažení cílů

V ČR jsou obecně otázky zkvalitnění lidských zdrojů ve VaVaI, vytváření podmínek stimulujících VaVaI a zlepšení mezinárodní spolupráce prozatím nedostatečně řešeny. Proto si ČR stanovila jejich řešení v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 (cíle 5 až 7).

V současné době ČR podporuje oblast lidských zdrojů a mezinárodní spolupráci separátně a se stále nedostatečným efektem. Částečně je podporován rozvoj lidských zdrojů pro výzkum z operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, který však neumožňuje zahrnout do podpory region hlavního města Prahy, kde je soustředěna nezanedbatelná část výzkumného potenciálu ČR. Tento operační program je navíc koncipován převážně pro plošně, systémově a organizačně metodicky zaměřené vzdělávací aktivity. Za určitý způsob řešení otázky motivace významných, mezinárodně uznávaných osobností VaVaI k jejich rozhodnutí působit na území ČR, avšak s převážně krátkodobým účinkem, lze považovat podporu mobility založenou zpravidla na dvoustranných mezivládních smlouvách, na bilaterální spolupráci ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích nebo nadnárodních aktivit typu „Marie Curie Actions“.

Přitom v České republice existuje dosud nevyužívaný „zdroj“ výzkumného a inovačního potenciálu, který je uchovávan v seznamu „rezervních“ projektů ERC. Proto byl připraven ojedinělý průřezový program VaVaI, který povede k zajištění kvalitních lidských zdrojů pro VaVaI a zajištění zázemí pro tvorbu kvalitních, světově uznávaných výsledků VaVaI v oborech odpovídajících novým evropským a světovým výzkumným trendům a lepší zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve VaVaI. Program ERC CZ současně představuje konkrétní nástroj regulace pohybu významných pracovníků VaVaI v rámci Evropského výzkumného prostoru. Program by omezil na jedné straně odchod těchto vynikajících

osobností do zahraničí (brain drain), jejichž přítomnost na území ČR je nezbytná pro rozvoj a zvýšení kvality VaVaI v ČR. Na straně druhé toto opatření umožní příchod nových vynikajících osobností VaVaI ze zahraničí na základě konkrétních projektů. Realizaci tohoto programu se ojedinělým způsobem přispěje k tvorbě nového potenciálu v lidských zdrojích VaVaI v ČR. Jako sekundární, ale nezanedbatelný efekt se očekává dosažení řady originálních, mezinárodně významných výsledků VaVaI, které mohou nejen posunout směry dosavadního lidského poznání a chápání, ale tvořit základ nových aplikovatelných prvků vedoucích k novým vývojovým trendům a inovacím ve výrobě, zavádění nových technologií a k rozvoji progresivních průmyslových odvětví.

Jak již bylo výše uvedeno, jedná se o průřezový program na podporu mezinárodně zhodnocených projektů tzv. „hraničního“ výzkumu, které uspěly v hodnocení prováděném odbornými panely ERC a jejichž hodnocení bylo uzavřeno výrokem panelu mezinárodního hodnotitelů ERC "The proposal is of good quality and fundable but not retained for funding due to budgetary constraints" (tato podmínka bude kvalifikačním předpokladem pro řešení projektu podle § 18 odst. 2 písm. a) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací). Z výroku hodnotitelů ERC je zřejmé, že jde o kvalitní výzkumné projekty i na evropské úrovni, které byly této radě doporučeny k podpoře, ale nemohly být realizovány z důvodu nedostatku evropských finančních prostředků. Program ERC CZ poskytuje takto kvalitním výzkumným projektům příležitost získat podporu k realizaci alespoň na národní úrovni.

Uchazeč se může účastnit veřejné soutěže a žádat o podporu v rámci programu ERC CZ pouze jako individuální příjemce podpory a výzkumný projekt musí být realizován na území ČR.

4.3 Porovnání se stavem v zahraničí

Česká republika se jako jedna z členských zemí EU otevřeně hlásí k politice⁶ tohoto uskupení ve VaVaI. Jedním z nových počinů EU v tomto směru je konkrétní forma podpory „mimořádné tvořivosti ve VaVaI“. Ta je v EU považována za základní složku pokroku, vedoucí v konečném důsledku k ekonomickému a komerčnímu úspěchu nových technologií a výrobků. „Hraniční“ výzkum v pojetí EU, jehož podstatou je „posouvání stávajících hranic poznání, rozostřuje a často úplně stírá jak současné hranice jednotlivých vědních oborů, tak tradiční hranice mezi základním a aplikovaným“ výzkumem. Cílem všech těchto evropských aktivit je podpora nových směrů ve všech oblastech VaVaI, které umožní rychle reagovat na potřeby společnosti založené na znalostech, zvýšit kvalitu a výkonnost v novějších, rychle se rozvíjejících, oblastech hraničního výzkumu, tak, aby bylo možné čelit globálním výzvám a zajistit tak udržitelný rozvoj v oblastech VaVaI.

K tomu je zapotřebí existence a rozvoj odpovídajícího lidského potenciálu a prostředí stimulující VaVaI.

Problematika lidských zdrojů se v řadě států často omezuje pouze na problematiku mobility. U ekonomicky silných zemí jako je USA, Japonsko, Velká Británie, Německo nebo Francie není ani zapotřebí dalších opatření, neboť v těchto zemích je dostatek zájemců o dlouhodobé praktikování ve VaVaI a jednotlivé instituce mohou své „nabídky“ směřovat adresně přímo na konkrétní významné osobnosti, s nimiž získaly v rámci běžných programů na podporu mobility „dobrou“ zkušenost.

⁶) Dokumenty EU a další zdroje 7. FR a ERC (např. „Research*EU Focus“, No 3, April 2009, p. 5, Úřad pro úřední tisky, ES 2009)

Pro oblast výzkumu a experimentálního vývoje jsou na internacionální platformě realizovány i zvláštní programy přímé podpory mobility, zaměřující se na omezený počet oborově omezených prioritních směrů. Obdobně je podporována přímým způsobem i mezinárodní spolupráce při řešení konkrétní nebo oborově vymezené problematiky ve VaVaI. Spolupráce ve VaVaI, kde je současně podporována i vzájemná dočasná výměna lidských zdrojů, je vždy omezena mezivládní (většinou pouze bilaterální) dohodou platnou pro daný stát a podmínky přidělování této podpory se často diametrálně liší. K státům, které tuto formu nejčastěji praktikují, patří např. Stát Izrael, USA, Německo, Polsko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko nebo Indie. Jde tedy o zcela běžný způsob „plošné“ podpory mobility a mezinárodní spolupráce ve výzkumu a experimentálním vývoji, nikoli cílený průřezový program.

Nedostatek kvalitních lidských zdrojů ve VaVaI se však globálně projevuje již několik let, tedy i na celoevropské úrovni. EU proto podpořila jako součást 7. Rámcového programu iniciativu ERC. Řada evropských zemí pak zkušenosti EU zúročuje na národní úrovni, včetně potenciálu vytvářeného touto iniciativou.

Již řada členských států EU se rozhodla po vzoru této iniciativy stimulovat svůj výzkumný potenciál cíleně, mnohem efektivněji a na mezinárodní úrovni prověřeným způsobem.

Mezi prvními implementovaly evropskou zkušenost Francie a Itálie. Důvodem pro zavedení takových opatření na národní úrovni je rychle narůstající vysoce kvalitní konkurenční prostředí v Evropě i ve světě a stále se zvyšující, zejména finanční požadavky na zachování vysoké kvality projektů i jejich výzkumného zázemí. Proto se evropské státy snaží alespoň na národní úrovni finančně podpořit ty nejlepší ze svých projektů - ty, které se umístily na velmi dobrých místech v mezinárodních hodnoceních ERC, ale vzhledem k omezenému objemu disponibilních finančních prostředků ERC jim nebyla udělena podpora. Je zřejmé, že jde o projekty s vysoce nadprůměrnou kvalitou. Státy se snaží touto cestou udržet vynikající výzkumné osobnosti na svém území a bránit tak jejich případnému odchodu do jiné „hostitelsky pro ně výhodnější“ země.

Francie podporuje od roku 2007 své uchazeče o podporu v kategorii „zahajovacích“ projektů, kteří postoupili do druhého kola hodnocení ERC a získali výše uvedené excelentní hodnocení, prostřednictvím národní agentury „Agence Nationale pour la Recherche“ (ANR). Podpora nebyla udělena všem, protože počet uchazečů se ukázal příliš vysoký, a tak v převzatém seznamu „francouzských rezervních“ projektů byla „udělána čára“ v závislosti na disponibilních prostředcích rozpočtu. V roce 2008 např. bylo takto přímo bez náročných výběrových procedur přiděleno přibližně 600 tisíc euro.

V Itálii jsou ERC projekty, resp. italské „zahajovací“ projekty, které uspěly ve výběrovém řízení ERC, ale neobdržely evropské finanční prostředky, finančně podporovány italskou vládou již od roku 2007 prostřednictvím programu „Programma strategico FIRB-IDEAS“. Podpora je poskytována ve výši 70% z částky doporučené ERC. Hodnocení kvality výzkumné části projektu na národní úrovni již neprobíhá, ale je převzat výsledkem expertního mezinárodního hodnocení ERC. V Itálii je sestavováno pouze pořadí s ohledem na některé specifické podmínky a s ohledem na výši alokace pro danou výzvu. Jednou z podmínek poskytnutí podpory projektům ERC na národní úrovni je, že hlavní koordinátor musí být z Itálie a hostitelskou institucí (příjemcem podpory) italská organizace se sídlem na území Itálie, zabývající se výzkumem (jak privátní, tak veřejnoprávní nebo státní). Příjemce může spolupracovat s dalšími partnery, na které se již tyto omezující podmínky nemusí vztahovat; ti však nejsou příjemci podpory ani její části. Přidělovaná podpora se pohybuje v rozmezí od 0,5 do 2 mil. € na jeden projekt. Celková alokace ze státního rozpočtu Itálie činila pro r. 2008 částku ve výši 30 mil. €. Pro rok 2010 program vyhlášen nebyl z důvodů některých rozpočtových omezení.

V Německu „automatické“ přidělování finančních prostředků, tak jak je praktikováno ve Francii, není možné. Uchazeči, kteří u ERC uspěli (tj. i ve druhém kole hodnocení ERC), ale z důvodů nedostatku evropských finančních prostředků nemohou projekt realizovat, jsou jmenovitě vyzváni národní agenturou „Deutsche Forschungsgemeinschaft“ (DFG) k prezentaci projektu a podání žádosti o podporu. Obvykle uchazeč musí svůj projekt modifikovat s ohledem na aktuální schéma programů podpory DFG tak, aby byly splněny všechny požadované formální náležitosti. DFG pak při hodnocení věnuje speciální pozornost argumentům a hodnocení ERC, pokud uchazeč výsledek tohoto hodnocení k projektové žádosti přiloží. Projekt ale podléhá výběrové proceduře DFG v celém jejím rozsahu tak, jak je praktikována u kteréhokoliv jiného běžného projektu.

V Maďarsku byl existující potenciál ERC projektů využíván až do loňského roku. Pro r. 2010 byl maďarský národní program na podporu národních projektů ERC, administrovaný Národním úřadem pro výzkum a technologie („Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal“) zrušen z důvodů ekonomické krize stejně tak jako několik dalších programů podpory VaVaI. Maďarsko v minulých letech podporovalo sice jen „zahajovací“ projekt, ale kromě těch projektů ERC, které úspěšně prošly oběma koly hodnocení ERC a kterým nebyla podpora přiznána jen z důvodů nedostatku evropských finančních prostředků, rozšířilo podporu i o projekty, které sice prošly 1. kolem hodnocení ERC, ale ve druhém kole na mezinárodní úrovni již neuspěly. Hodnocení na maďarské národní úrovni se již odbornou kvalitou projektu nezabývá (je převzato hodnocení ERC). Předmětem hodnocení je pouze implementační plán (proveditelnost projektu) a rozpočet. Uchazeči musí své projekty modifikovat v závislosti na aktuální výzvě národní agentury a vyhlášené limitaci finančních objemů pro danou výzvu. Ve většině případů byl rozpočet projektů realizovaných na národní úrovni snížen pod 80% původního finančního objemu ERC projektu. V současné době přetrvávají v Maďarsku diskuse týkající se neexistující synchronizace národních výzev s výzvami ERC, která úzce souvisí s možnostmi případného opakovaného předložení k ERC v následujícím termínu, a diskuse o systému hodnocení těchto projektů na národní úrovni.

Na Islandu pro projekty ERC sice neexistuje speciální režim podpory, ale řada z podaných „zahajovacích“ projektů byla v posledních letech beze změn úspěšně předložena s žádostí o podporu národní agentuře RANNÍS (The Icelandic Centre for Research). Další pak získaly podporu z interních fondů islandských univerzit.

V Norsku podporuje úspěšné, ale z důvodu nedostatku evropských finančních prostředků na evropské úrovni nerealizovatelné „zahajovací“ projekty, Norská rada pro výzkum („Forskningsrådet“ - The Research Council of Norway). „Přehodnocení“ vědecké kvality na národní úrovni je touto radou považováno „za zbytečné“, protože obecně se uznává, že mezinárodní hodnocení je zárukou nejvyšší kvality. Hodnotící procedurou na národní úrovni prochází pouze struktura rozpočtu projektu, protože norská rada má možnost přidělit libovolnému projektu maximálně 75% požadovaných nákladů. Tento mechanismus podpory byl uplatněn již ve dvou výzvách, ale vyhlášení nové výzvy pro rok 2010 závisí zatím na finálním objemu finančních prostředků, který bude radě pro letošní rok k dispozici.

V Estonsku žádné opatření analogické ERC iniciativě uplatňováno není, estonští uchazeči, kteří uspěli ve výběrovém řízení ERC, ale neobdrželi podporu z důvodů nedostatku evropských finančních prostředků, mohou požadovat finanční kompenzaci nákladů prokazatelně vynaložených v souvislosti s přípravou projektu a podáním žádosti k ERC.

Též Slovinsko převzalo iniciativu podpořit „své“ národní projekty úspěšné v ERC programu a otevřelo v tomto roce výzvu jak pro „zahajovací“ projekty, tak pro „pokročilé“. V případě „zahajovacích“ projektů výše podpory poskytované na národní úrovni závisí na získaném výsledku hodnocení ve druhém kole mezinárodního hodnocení ERC, ale nedosahuje 100% požadované výše podpory. Re-evaluace se neprovádí. V případě „pokročilých grantů“ mohou

získat podporu na národní úrovni i projekty, které úspěšně prošly jen prvním kolem mezinárodního hodnocení ERC. Výše přidělované podpory opět nedosahuje 100% požadované částky; její výše závisí na výsledku hodnocení získaného u ERC a na národních disponibilních prostředcích Slovinské národní agentury pro výzkum („Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije“ – ARRS), která je poskytuje.

Švédská vládní grantová agentura „Švédská rada pro výzkum“ („Vetenskapsrådet“) rozhodla ve dvou předchozích programovacích obdobích o podpoře „zahajovacích“ projektů všech švédských výzkumníků, kteří úspěšně prošli všemi koly mezinárodního hodnocení na úrovni ERC, ale neobdrželi evropské finanční prostředky na realizaci „svých“ úspěšných projektů. Všichni tito uchazeči byli jmenovitě vyzváni ucházet se o podporu na národní úrovni ve zjednodušeném řízení. Re-evaluace na národní úrovni nebyla prováděna, neboť byl zcela převzat výsledek hodnocení ERC, včetně rozhodnutí o výši podpory. O přidělení podpory všem projektům v plné výši pak rozhodl generální ředitel Švédské rady pro výzkum. Období financování je stejné jako pro projekty ERC, tj. pět let. Žadatel, resp. příjemce podpory má však ve Švédsku možnost později obdržet finanční podporu i z evropských prostředků ERC; v tom případě je zákonitě z podpory na národní úrovni okamžitě vyloučen. Platnost vyhlášeného způsobu poskytování podpory je však vždy omezena pouze na danou výzvu. Pro rok 2010 Švédská rada pro výzkum o schématu přidělování podpory projektům ERC zatím ještě nerozhodla.

V Polsku se nyní připravuje podpora „semifinalistů“, tj. projektů, které úspěšně absolvovaly již první kolo mezinárodního hodnocení ERC. V minulosti byla přiznávána polským nositelům ERC, kteří se rozhodli zrealizovat svůj projekt v Polsku, podpora ve formě „dodatečného platu“.

Evropské státy, které poskytují podporu hraničnímu výzkumu po vzoru ERC efektivně využívají důkladného hodnocení návrhů podávaných k ERC a zjednodušují co možná nejvíce národní administrativu a snižují náklady na vlastní hodnocení návrhů projektů VaVaI.

Ve Francii, Itálii, Slovinsku, Norsku a zejména Švédsku byl administrativní proces poskytování podpory zjednodušen až do té míry, že fáze hodnocení kvality návrhů na národní úrovni byla zcela vypuštěna. Poskytovatelé v těchto zemích přímo převzali výsledky hodnocení prováděného na mezinárodní úrovni ERC, včetně pořadí. To umožnilo výrazně snížit časovou i finanční náročnost celého procesu (zcela odpadá např. posuzování oponenty). Přehodnocována je však často výše podpory doporučená ERC, a to ve vztahu k disponibilním prostředkům dané země. V těch zemích, kde nejsou prostředky na realizaci ERC projektů přidělovány v plné výši, proběhly nebo stále ještě probíhají akademické diskuse, které se shodují v názoru, že každé finanční omezení nad rámec doporučení mezinárodních expertních komisí ERC, přináší významný dopad i na vlastní výzkumnou činnost a nelze pak ani očekávat předpokládané množství tak převratných výsledků, jak naznačoval původní návrh projektu.

Česká republika v tomto ohledu tedy za státy EU zaostává. Proto byl v souladu s kompetencemi Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy připraven program VaVaI „ERC CZ“ jako průřezový program na podporu projektů podle § 3 odst. 2 písm. b) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, naplňující cíle A 5-2 a A 6-1 Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015. Tento program vyplňuje stávající „mezeru“ mezi opatřeními Grantové agentury ČR a Technologické agentury ČR. Účelně a efektivně využívá a zhodnocuje existující potenciál ve VaVaI. Tato cílená forma podpory umožní dlouhodobě přilákat do ČR mezinárodně uznávané a úspěšné osobnosti s konkrétními kvalitními projekty a současně umožňuje českým výzkumným organizacím, ucházejícím se o podporu jako „hostitelské pracoviště“ pro projekt podávaný k ERC, progresivní rozvoj ve vysoce aktuálních oblastech VaVaI.

Program ERC CZ využije hodnocení prováděného na mezinárodní úrovni ERC jak ve fázi hodnocení „odborných předpokladů“ podle § 18 odst. 2 písm. a) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, tak na úrovni odborného poradního orgánu poskytovatele podle § 21 odst. 4 a násl. zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Uplatnění švédského nebo francouzsko-italského modelu v plné šíři, a tedy maximálního zefektivnění procesu poskytování podpory díky využití výsledků již uskutečněného mezinárodního hodnocení, není však v ČR možné. Brání tomu některá ustanovení § 21 odst. 4 až 7 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

4.4 Očekávané výsledky a přínosy programu

Očekávanými výsledky a přínosy programu jsou měřitelné a hodnotitelné výsledky podle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů schválené usnesením vlády ČR ze dne 4. srpna 2010 č. 555. Podmínkou úspěšného řešení projektu je produkce kvalitních výsledků výzkumu a jejich zveřejnění v mezinárodně uznávaných periodikách a zajištění možnosti jejich uplatnění v případných aplikacích.

Indikátory programu:

Pro vyhodnocení výsledků a splnění cílů programu ERC CZ byly stanoveny následující indikátory:

- (a) počet projektů, na které byla poskytnuta účelová podpora v rámci programu ERC CZ, (> 15),
- (b) počet úspěšně ukončených projektů programu ERC CZ (> 87 % z celkového počtu podpořených projektů)⁷,
- (c) počet uplatněných (publikovaných nebo jiným oficiálním způsobem zveřejněných) výsledků realizovaných projektů programu ERC CZ (> 405) v tomto členění:
  - c1) počet článků v odborném periodiku (kód „J“ dle číselníku Rejstříku informací o výsledcích IS VaVaI),
  - c2) počet odborných knih (kód „B“ dle číselníku Rejstříku informací o výsledcích IS VaVaI),
  - c3) počet odborných kapitol, resp. kapitol v odborných knihách (kód „C“ dle číselníku Rejstříku informací o výsledcích IS VaVaI),
  - c4) počet patentů (kód „P“ dle číselníku Rejstříku informací o výsledcích IS VaVaI),
  - c5) počet dalších aplikovaných výsledků (s výjimkou výsledku typu „P“ dle číselníku Rejstříku informací o výsledcích IS VaVaI).

Vzhledem k tomu, že program se ze své podstaty nezaměřuje na konkrétní obor, ani na určitý typ aktivit (jako je typ výzkumu, vývoj nebo jen inovace), nelze předem přesněji číselně specifikovat počty jednotlivých typů výsledků.⁸

⁷⁾ U projektů, jejichž úspěšné ukončení pětiletého řešení je závislé pouze na jediné, klíčové osobě, je vždy úspěšnost nižší než 100%. Důležitou roli zde totiž hrají objektivní důvody a „lidský faktor“, které v kombinaci nezřídka vedou k předčasnému ukončení řešení projektu. Mezi ně patří nejčastěji osobní a rodinné důvody klíčové osoby (mateřství, nemoc, náhlé zdravotní překážky atp.) nebo odchod do zahraničí.

⁸⁾ Indikátory uvedené v bodech c1) až c5) budou vyhodnocovány na základě údajů dodaných příjemcem do IS VaVaI. Předávání údajů do IS VaVaI je jednou z podmínek pro poskytování podpory podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. Další povinnosti související s předáváním dat do IS VaVaI poskytovatel řeší s příjemcem na smluvní bázi. V případě výsledků aplikovaného výzkumu se postupuje podle § 11 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Očekávané přínosy programu

Realizace projektů programu ERC CZ přispěje k:

- (a) tvorbě a růstu nového potenciálu v oblasti lidských zdrojů ve VaVaI. Lze předpokládat, že kolem osobností VaVaI, řešitelů těchto projektů, se budou vytvářet nové a progresivně orientované týmy odborníků, schopné absorbovat mladé a začínající pracovníky VaVaI a dále je vědecky vychovávat a odborně rozvíjet. Nové výzkumné týmy tak zvýší český výzkumný potenciál schopný konkurovat nejen v rámci Evropského výzkumného prostoru, ale i ovlivňovat světové a evropské trendy ve VaVaI.
- (b) nárůstu produktivity mezinárodně uznávaných výsledků v oblasti VaVaI. Navržené opatření přímo podporuje produkci českých vysoce kvalitních a mezinárodně uznávaných výsledků výzkumu.
- (c) nárůstu aktivit ČR v mezinárodních výzkumných a technologických platformách a sítích. S nástupem významné mezinárodně uznávané osobnosti VaVaI a realizací nového, perspektivně orientovaného projektu mezinárodního významu se vytváří nové příležitosti a lepší podmínky pro další zapojení do mezinárodní spolupráce ve VaVaI, včetně zahajování nových projektů mezinárodní spolupráce.
- (d) změnám v „profesní orientaci“ českých výzkumných organizací, vedoucí k rychlejšímu a efektivnějšímu rozvoji VaVaI v ČR; progresivní změny ve stávajících trendech českého VaVaI
- (e) obnově a tvorbě výzkumného a inovačního potenciálu v ČR. Opatření přímo podporuje rozvoj konkrétních českých výzkumných pracovišť, včetně rozvoje lidských zdrojů.
- (f) zvýšení konkurenceschopnosti ČR v oblasti VaVaI.

5. Požadavky na prokázání způsobilosti uchazečů a způsob a kritéria hodnocení návrhů projektů

5.1 Způsobilost

Uchazeč je povinen prokázat svoji způsobilost k řešení navrhovaného projektu podle ustanovení § 18 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Podle § 18 odst. 2 písm. a) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací uchazeč prokazuje svoji způsobilost takto:

osobou zodpovědnou za odbornou úroveň projektu podle § 9 odst. 1 písm. e) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, tj. řešitelem projektu, je fyzická osoba, která podala žádost o poskytnutí grantu k ERC a návrh jí podaného projektu, obdržel od mezinárodního panelu hodnotitelů ERC hodnocení "The proposal is of good quality and fundable but not retained for funding due to budgetary constrains", byl začleněn ERC mezi „Návrhy hodné finanční podpory avšak mimo možnosti rozpočtu – rezervní seznam“. Splnění této podmínky při podání návrhu projektu se prokazuje přiložením originálu nebo ověřené kopie tohoto sdělení k návrhu projektu. Splnění této podmínky před uzavřením smlouvy o poskytnutí podpory prokáže vybraný uchazeč/příjemce podpory dokladem, resp. kopií dokladu o uzavření pracovněprávního vztahu s řešitelem na období zahrnující celou dobu řešení projektu a minimálně dalších 6 kalendářních měsíců následujících po dni ukončení řešení projektu.

Podle § 18 odst. 8 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací uchazeč prokazuje svoji způsobilost takto:

- splněním podmínek definice výzkumné organizace². Tato podmínka se při podání návrhu projektu prokazuje předložením čestného prohlášení uchazeče. Před uzavřením smlouvy o poskytnutí podpory posoudí tuto skutečnost poskytovatel a za tímto účelem je oprávněn vyžádat si před uzavřením smlouvy o podpoře doplňující podklady týkající se hospodářských a nehopodářských činností uchazeče nebo doplňující stanoviska dalších orgánů státní správy.
- prokázáním schopnosti uchazeče na základě skutečností uvedených v návrhu projektu, že jako příjemce podpory vytvoří a zajistí podmínky pro úspěšné řešení projektu. Jde zejména o zajištění výzkumných a provozních kapacit, zahrnujících jak vyčlenění potřebných prostor a zařízení, tak i personálu.

5.2 Způsob hodnocení návrhů projektů

Způsob hodnocení podléhá ustanovením § 21 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Návrhy projektů programu ERC CZ zhodnotí odborný poradní orgán poskytovatele s přihlédnutím k hodnocení ERC a se zvláštním zřetelem na prokázání odborných předpokladů uchazeče podle § 18 odst. 2 písm. a) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a na splnění dalších podmínek stanovených podle § 18 odst. 8 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Posuzování návrhů projektů v programu ERC CZ se provede ve dvou kategoriích (dle členění ERC):

- „Zahajovací“ projekty, tj. začínajících výzkumných pracovníků,
- „Pokročilé“ projekty.

Nejedná se o podprogramy; nestanovují se oddělené rozpočty pro každou kategorii; odborný poradní orgán bude mít možnost využít bonifikace pro jednu z kategorií. Klíč bude zveřejněn vždy ve vyhlášení veřejné soutěže.

Na základě bodového ohodnocení každého návrhu projektu bude vytvořeno výsledné pořadí návrhů projektů.

Odůvodnění: Při hodnocení lze efektivně využít skutečnosti, že do programu ERC CZ se mohou přihlásit pouze projekty, které již byly hodnoceny mezinárodním hodnotitelským panelem ERC. Toto hodnocení je založeno na tzv. peer review jako základní metodě hodnocení návrhů. Vědecká excelence je základním hodnotícím kritériem a na jejím základě jsou udělovány ERC granty. ERC tedy věnuje velkou pozornost uspořádání hodnotícího procesu, který identifikuje vědeckou excelenci a zaručuje transparentnost, spravedlnost a nezájatost při posuzování návrhů. Hodnocení ERC grantových přihlášek je v rukách peer review panelů, které jsou složeny z uznávaných vědeckých pracovníků a vysokoškolských učitelů vybraných Vědeckou radou ERC. Každý návrh projektu hodnotí přinejmenším jeden z 25 panelů pokrývajících všechny vědecké obory, stipendia a inženýrské vědy. Každému z panelů předsedá vysoce uznávaný předseda nebo předsedkyně panelu a skládá se z 10 až 14 členů a členek panelu. Další informace jsou uvedeny v dokumentech pro oponenty "Starting Grant", nebo "Advanced Grant" ERC programů.

5.3 Kritéria pro hodnocení návrhů projektů programu ERC CZ

Při hodnocení návrhů projektů budou uplatněna následující kritéria:

- 1) kvalita výzkumu (excellence) dle převzatého výsledku hodnocení ERC,
- 2) shoda věcného obsahu návrhu projektu ERC CZ s projektem hodnoceným ERC,
- 3) realizovatelnost projektu (zajištění podmínek pro řešení projektu ze strany uchazeče podpory, zejména zajištění výzkumných a provozních kapacit, zahrnujících jak vyčlenění potřebných prostor a zařízení, tak i personálu).